

FORTSATT RUSSISK OFFENSIV

Nasistene har i den siste tiden meldt om motangrep på østfronten. Riktignok har disse vært blåst opp i propagandaøyemed, men de bunner allikevell i virkelig forsøk fra nasistenes side på mere offensivt forsvar. Dette viser tydelig at nasistene ikke klarer å gjennomføre sin «pustepausetak-tikk» i vinter.

Nasistenes forsøk har imidlertid ikke ført til noen resultater, tvertimot har russerne fortsatt sin framrykking, om enn kanskje i et litt svakere tempo enn før.

Det blir stadig vanskeligere for nasistene å holde grepet om Leningrad. De holder fremdeles stillinger ved Schlüsselburg, og hindrer sansynligvis dermed den direkte jernbaneforb. med Moskva. Russerne angriper imidlertid med spesialtropper, og har trengt inn i de fiendtlige linjer, som bl. annet holdes av flamske tropper.

Vorosjilovs tropper sør for Ilmensjøen har utdypet sin kile ved Cholm og Veliki Luki, denne siste by skal nå også, iflg. svensk melding, være i russernes hender. Dette er ikke bekreftet fra Moskva.

Vest for Moskva rykker russerne, under general Sjukov, langsomt men sikkert fram mot Smolensk fra to kanter, og står et sted ca 120 km vest for denne viktige by. Tyskerne holder imidlertid fremdeles en rekke framskutte stillinger i første rekke byene Rsjev, Vjasma, Briansk og Orel. Det er i det siste særlig meldt om harde kamper ved Rsjev som russerne har omringet. Nasistene setter imidlertid alt inn på å holde byen, hvis fall vil være av overordentlig betydning for stillingen på midtfronten.

Ved Orel og Kursk er stillingen som før. Derimot fortsetter Timosjenkos offensiv i Ukraina i retning mot Dnjepr. De to kiler syd for Charkow er utdypet, og russernes viktigste erobring er byen Krasnograd. 100 km SV for Charkow. Den sydlige kilen truer med å bryte nasistenes jernbaneforbindelsen med Krim.

Det viktige industriområde i Donetsbekkenet er nå utenfor faresonen, og kullforsyningene nordover til Moskva er i full gang.

På Krim er stillingen uforandret. Det meldes at nasistene ialt har tapt 35 000 mann i angrepet på Sevastepol.

Den 7 febr. offentliggjorde tyske aviser

for første gang på lenge en frontoversikt. Den var høyst ukorrekt, frontlinjen var trukket mellom de mest framskutte tyske punkter, uten hensyn til at russerne i de fleste tilfeller ligger opptil flere hundre km vest for denne linje.

* På østfronten er man kommet over et dokument fra sjefen for den 290. tyske infanteridivisjon. Han klager over at kampånden i den siste tid er svekket. Flere ganger har soldater sluttet å kjempe, kastet sine våpen og unlatt å ta med seg de sårete.

Videre har soldatene begynt å bryte ut av geleddene under marsj, og å legge igjen våpen.

* «Manchester Guardian» har i en artikkel nevnt at mindre russiske skipatrukker har vært inne på norsk territorium lengst nord.

* Lord Beaverbrook, minister for Englands krigsproduksjon opplyste i en tale forleden at landets prod. av krigsmateriell var fordoblet de siste 6 mnd. I jan. ble det bygget 3 ganger så mange tanks som i jan 41, og kanonproduksjonen har nådd en årskapasitet på 33 500. Det lages en ny type antitankkanon som trolig vil kunne skyte gjennom panseret på alle fiendens tanks.

Leveransene til Sovjet er i jan. oppfylt etter avtalen på en tank nær. Forsendelser vil bli øket sterkt.

Han sluttet med å uttale sin erkjennelse til arbeiderne i rustningsindustrien for deres innsats.

* Ved det am. angrepet på Marshall- og Gilbertøyene var japanernes tap: 1 krysser, 1 hangarskip (17000 t.), 1 distroyer, 2 ubåter, 11 handelsskip, 38 fly og en rekke skader på mill. anlegg i land.

* Ved angrepet på slagsk. Scharnhorst og Gneisenau og kryss. Prinz Eugene som under sterk eskorte gikk fra Brest, ble det oppnådd flere fulltreffere. 18 fiendl. fly ble skutt ned, 42 eng. fly gikk tapt.

Den eng. presse kommenterer med hvass kritikk av det brit. admiralitet. «Hvordan kunne de komme halvveis opp kanalen før de ble oppdaget? Hvordan kunne de slippe gjennom? Og hvordan kunne de i det hele gå ut etter å ha fått fulltreffere hver natt?» «Det mest nedslående for våre sjøstridskr. siden 17. årh» skriver Times.

1240

A4 Mappes 20
Eksp. 8/3
Arg. 1942
O.V. 1042

AVANTGARDEN

DETTE EKSEMPLAR
må leses av alle dine
pålitelige kamerater!

3. mars 1942.

VINTERKRIGENS SISTE FASE

Nasistene har satt igang en ny storstilet aksjon for å overbevise verden om at alle de russiske angrep har slått feil. Men de beviser som føres i marken er tåpelige og mangler ethvert logisk grunnlag. Denne propaganda tjener den ene hensikt på å stive opp de tyske soldater og hjemmefronten. Men hvis ikke det tyske folk fullstendig er surket hen i en apatisk eløvhetsstilstand må denne propaganda snart bli gjennomskuet. Det er nå over et halvt år siden Hitler proklamerte at russerne hadde mistet 50% av sine soldater og 80% av sitt materiell.

Begivenheten i år i å tyensynlig foran er meget avgjørende fase. Nasistene setter alt inn på å forberede sin våroffensiv, men blir stadig forpurret av den russiske framrykking.

De russiske kiler har særlig på fem steder brutt den såkalte tyske vinterlinje: 1. Vestover forbi Leningrad, 2. fra Valdailøydene mot Lettland, 3. vestover fra Moskva mot Smolensk, 4. forbi Orel mot Bjansk og 5. mellom Charkov og Asovskehavet mot Drjerr.

På alle disse frontavsnitt har den russiske framrykking fortsatt de siste to uker. Ved Leningrad holder nasistene en smal stripe inn mot Schlüsselburg, men russerne erobrer stadig nye stillinger, og man har grunn til å vente en opprulling av fronten her med det første.

Rett syd for Ilmensjøen har russerne vunnet en stor seier ved Staraja Russa, idet de meldte den 25 febr. at den 16. tyske armé var omringet. 3 tyske divisjoner ble fullstendig opprevet, 12 000 tyske soldater lå tilbake på slagmarken. Russerne erobret her 320 kanoner, 89 tanks, flere hundre maskingeværer, over 100 jernbanevogner og store mengder av geværer og amunisjon. Nasistene hadde her samlet meget store mengder materiell som skulle benyttes til våroffensiven.

Den 25. og 26. februar ble 51 tyske fly skutt ned. De forsøkte å føre fram mat og ammunisjon til de innesluttete styrkene. Kampen raser framleis heftig.

Rsev er ennå i nasistenes hender. I Smolenskavsnittet er stillingen litt uklar. Wjasma, og sansynligvis jernbanelinjen halvveis fram til Moshaisk holdes av nasistene. Russerne har imidlertid utdypet sin kile S/Ø for Smolensk og meldte den 24/2 at de hadde erobret Doregobusch, 80 km rett øst for Smolensk og 70 km v. for Wjasma. Nasistene har satt inn store styrker for å tilbakeerobre byen. Ved erobringen av denne byen er russerne i dette avsnittet rykket mer enn 300 km vest for det punkt hvor tyskerne sto før den russiske offensiv begynte.

Ved Brjansk, som framleis holdes av nasistene, har russerne erobret Karpilovka 25 km N/V for denne.

Mellom Orel og Charkov har russerne meldt om nye gjennombrudd av de tyske linjer, men det foreligger ikke stedsang.

Russerne kjemper seg fram vest for Charkov, og er kommet i nærheten av Poltava, 130 km lenger vest. Den 24 meldtes at 14000 tyskere er falt i kampene her.

Mellom Charkov og Taganrog rykker russerne langsomt fram, men disse steder er ikke navngitt. Russerne har flere ganger gått over isen på det Asovske hav og angrepet nasistene ved Taganrog.

På Krim har kampene blusset opp igjen, og nye russiske styrker er landsatt ved Kersch. Det har vært russiske angrep mot havnen i Fedosia.

Russerne meldte også d. 24 at 4 fiendtlige forsyningskip på tilsammen 40 000 tonn var senket i Svartehavet.

* Det engelske arbeiderparti varsler forslag om at alle viktigere industrigrøner skal underlegges statskontroll. I første rekke gjelder det kullgrubene.

DIN STØTTE kan gjøre utslaget i den kamp lærerstanden fører for den norske ungdommen. Vær oppmerksom på at lærerne ikke får lønn og er fratatt hjelpekasse, — Kjøpmenn, gi kreditt! — Husverter, vent med loen!

— Den norske stat garanterer. —

ENGLANDS INNENRIKSPOLITISKE VEI

Det engelske folk diskuterer idag to store hovedspørsmål, det er krigens gang og engelsk krigsførsel på den ene siden og på den annen de sosiale og økonomiske endringer som alle er klar over kommer etter krigen.

Særlig den uheldige utvikling av krigen i Østen har skapt sterk politisk uro, og en åpen tvil om krigsledelsens duglighet. Arbeiderpartiavisen Daily Worker skrev etter Singapores fall:

«Det er ikke meningen å øke den engstelse som sikkert er i Downing Street og hos enhver borger. Men regjeringen må svare på de hendelser som er skjedd den siste tiden, og om krigskabinettet er brukbart.

Alle resurser må utnyttes, og alle må ofre, og ofre mer hvis det trenges.

Tål ikke svakheter! Før oss fram til seier!»

Det som engster befolkningen er ikke tvil om krigens utfall, i motsetning til den tyske befolkning er englenderne seierssikre som aldri før, men det er engstelsen for at krigen skal hale for lenge ut som gjør seg gjeldene. Det er nå 2 1/2 år siden krigsutbruddet, og i denne tiden har det britiske krigsvåpen kunnet notere seg få seire, men derimot en rekke hårde nederlag. At England var uforberedt da krigen brøt ut er en side av saken, men at det går så lang tid før krigsførselen kommer på høyde med de resurser som står til rådighet og med den kampmoral som virkelig hersker i befolkningen, peker på en udugelig ledelse.

For en stor del skyldes dette at det britiske Imperium ikke lenger er en ung og frisk politisk organisasjon, men er blitt gammelt og uhåndterlig. Det klarer ikke å handle kvikt og raskt som nazi-Tyskland, og disponerer sine krefter svært forsiktig. Men overfor motstandere som tør sette hele sin styrke inn er dette en farlig politikk, og har hittil vært skjebnesvangert. Det faktum at England neppe hadde undgått en okkupasjon i likhet med Norge hvis ikke Hitler hele tiden hadde følt de russiske bajonetter stikke i ryggen, har bevirket at briterne konsentrerer meget sterke styrker på øygruppen. Denne er sikkert nå blitt uintagelig, men til gjengjeld er styrkene ved selve fronten svekket.

Når du får illegalt materiell, så prøv aldri å finne ut hvem som lager det eller hvem som har sendt dig det.

Churchill nyter fremdeles uinnskrenket tillit. Kritikken over krigsførselen rammer ikke ham, men først og fremst hans medarbeidere. Imidlertid får også han noen påminninger. Sekretæren i Londons fagforeninger, Robert Willis uttalte for en tid siden: «Vi må bryte oss ut av den churchillske veltalenshets bedøvende trolldomsakt». Rådet for fagfor. vedtok i denne forbindelse en resolusjon hvor man pekte på utilstrekkelig våpenproduksjon som svekket krigsføringen, og denne skyldes ikke arbeiderne men en politikk som «beskytter investeringsinteressene istedenfor krigsinnsatsen». Men allikevel er det fra alle hold innen arbeiderbevegelsen en nesten enstemmig oppslutning om Churchill, og det er typisk at arbeiderne ikke krever sosialisering, men først og fremst er interessert i å øke produksjonen for enhver pris. Oppslutningen om Churchill fra konservativt hold er ikke fullt så kompakt.

Den siste omdanning av krigskabinettet har sikkert vært en meget stor styrkelse. Stafford Cripps er kjent som en meget dyktig mann, og med sitt kjennskap, og samtidig dype vennskap til Sovjetunionen vil han sikkert knytte båndene mellom disse to land ennå fastere. Dermed skulle det meste av den fare være forbi som bestod i at enkelte engelske politikere resonerte som så: La Russland og Tyskland knekke hverandre, så kan vi dominere utviklingen etterpå. Denne død-linje som sikkert hadde sine talsmenn i begynnelsen har nå veket plassen for for en virkelig ekte bundning for det russiske folks innsats, samtidig med forståelsen av situasjonens alvor.

Den intense interesse i England for utviklingen går stort sett utover de politiske partiers grenser. Selv om det ikke er typisk, så er det interessant å lese følgende inserat i New Statsman: «Partilinjene viskes ut. En kooperativ kjensle vokser fram, særlig blant alle dem som direkte deltar i krigsinnsatsen. Den overveiende mengde av dem er så unge at de aldri har deltatt i noe valg eller hatt noen forbindelse med noe politisk parti. Om et år vil det neppe være noen under tredivye år som har hatt noe med politikk å bestille. Samtidig er en rekke politiske begrep blitt avleggs eller bent fram tåpelige. Alt imperialistisk snakk blir tøv fra det øyeblikk Kina kjemper for Imperiet og er den eneste makt som kan redde Hongkong til-

bake for briterne; og fra det øyeblikk Russland redder oss i Europa er det tradisjonelle konservative valgagn forvandlet til et komisk minne».

Dette peker på en slags avpolitisering av befolkningen. Det kan nok til en viss grad være riktig, idet befolkningen skyver tilside enkelte former ved det politiske liv som det var før, og heller griper fast i problemene uten å gjemme dem vekk i omsvøp og talemåter.

Den kjente fagforeningsleder, Ernest Bevin, en av Englands fremste ledere idag, og medlem av krigskabinettet, uttaler i et intervju til en amerikansk journalist: «Jeg kan si at England aldri i fremtiden kommer til å tolerere at masser av mennesker går arbeidsledige. England kommer aldri til å finne seg i det sløseri og uduglighet som var før. Krigen har lært oss at rikdommen ikke ligger i jordeiendommer eller penger i banken, men i personlig dyktighet. Den gamle kapitalisme er slutt, og dette lands gjenoppbygging kommer ikke til å skje på grunnlag av profitt».

Selv om denne uttalelse sikkert ikke kan sis å representere folkemeningen sett som helhet, finner den gjenklang først og fremst hos hele arbeiderbevegelsen, men også langt inn i liberalt og konservativt hold. Og den har et solid grunnlag, fordi neppe et eneste fornuftig, tenkende menneske i England tror at det Britiske Imperium kan gå ut av krigen slik det var i sept. 1939

Sansynligvis vil Imperiet være svekket fordi den politiske og økonomiske selvstendighet hos dominiens og kolonier vokser. Men som folk og nasjon vil englenderne gå styrket ut av kampen. Deres samfunn vil være helbredet for de sosiale sykdommer som er et høykultivert folk lite verdig. Og det er folk og nasjoner, ikke imperier som teller i det nye mellomfolklige samarbeidet som vil oppstå etter krigen.

* De nye nasistiske særutvalgene på universitetet forsøker å lokke studentene til seg med adgang til 50% moderasjon på kinobilletter. Studentene viser imidlertid sin forakt for landsforræderne, og hittil har bare 5—6 stykker benyttet seg av moderasjoner. Likeledes lokkes det med gratis middag for studenter som søker. Hittil har ikke en eneste søkt.

* Treiders handelsskole ble stengt fordi elevene ikke møtte til ettermiddagsskolen den 17. febr. Bestyreren ble arrestert.

LÆRERNES KAMP

Bakgrunnen for lærernes store aksjon er forordningen om det nasistiske lærersambandet med tvungent medlemskap for alle som vil undervise, og forordningen om ungdomstjenesten. Disse skulle danne innledningen til et omfattende arbeid for å nasifisere ungdommen.

Lærernes spontane reaksjon skyldes sikkert i første rekke hensynet til barna. De var klar over at hvis en skulle klare å verne barna mot den hensynsløse nasipropagandaen, så måtte lærerstanden i første rekke gjøre sin innsats. Dertil kom tvangsorganiseringen hvor lærerne bl. a. skulle kunne ilegges disiplinærstraffer av den kommisariske landslederen Orvar Sæter.

Aksjonen fant en naturlig form i følgende skriv til det nasistiske lærersambandet:

Til Norges Lærersamband.

Jeg finner ikke å kunne medvirke til en oppdragelse av Norges ungdom etter de linjer som er satt opp for N.S.U.F.'s ungdomstjeneste, da dette strider mot min samvittighet. Da et medlemskap i Norges Lærersamband etter landslederens uttalelse bl. a. pålegger meg forpliktelse til å medvirke til en slik oppdragelse, og det dessuten stiller andre krav som strider mot mine tilsettelsesvilkår, finner jeg å burde meddele at jeg ikke kan betrakte meg som medlem av lærersambandet.»

Dette var en formulering som sikkert til fulle dekket enhver ærlig lærers syn, og den alt overveiende majoritet av landets skolefolk sendte den.

Departementet søkte å lokke lærerne til frafall med trussel om oppsigelse og tvangsarbeid. Fristen ble satt til 1. mars. Videre ble utbetalingen av den opptjente lønn for febr. stanset, og all post til lærere skulle inntil 1. mars beslaglegges. Den 25 febr. ble 3 av Oslos overlærere, Eide, Haug og Wiborg arrestert og alle landets skoler stengt en måned («brennselsferie!»). Den 27. ble dessuten lærerne Kvalheim og Holmin og skoleinspekt. Ribsskog fengslet, Ribsskog på tross av alvorlig mavesår.

Utfallet av konflikten kan en ennå ikke forutsi. Men omkring barna har lærerne reist et vern som nå tusener foreldre slutter opp om. Parolen er—barna skal aldri utleveres til nasistene! Hirden skal aldri få lov til åndelig å voldta barna!

SEND AVISEN VIDERE!

DEN RØDE ARMÉ

Den røde armé feiret 22. febr. 24-årsdagen for sin grunnleggelse, og sjelden er vel et lards armé blitt hyldet på den måte som ble gjort denne dag.

Den røde armé er ingen fortsettelse av den gamle korrupte bolsjevikiske armé. Den ble skapt av et krigstrett folk som allikevel var rede til å forsvare sitt land, den ble skapt av en politisk bevegelse som med jernhård energi ville gå inn for å bygge opp et samfunn etter sine egne idealer.

Den røde armé fikk sin dåp i de to årene den kjempet mot invasjonshærene som var trøgt dyppet inn i lardeterror i dag, hærer som ble understøttet av soldater og materiell fra de fleste stormakter i verden. Men russerne seiret. Og de vil også seire idag, fordi bolsjevikstaten og dens soldater står så uendelig meget sterkere enn dengang.

I en hilsen fra general Mc. Arthur, de amerikanske troppes sjef på Filippinene, heter det: «Den siviliserte verdens håp er satt til den røde armé. Aldri før har jeg sett en slik effektiv motstand mot en fiende som hittil ikke har lidt nederlag. Disse enstrengede er den største bedrift i historien».

* William A. Harrington, Roosevelts personlige uttendning i England, sa nylig i en kringkastingstale til arbeidere i de besatte land: «Hvert minutt dere somler bort er likestillet med en hel time inntvunnet i den amerikanske industri».

* Washington 22.2. Japenernes tap hittil viser: 1 slagskip, 6 kryssere, 1 hangarskip, 12 destroyere og 12 ubåter. Videre er 4 slagskip, 13 kryssere, 14 destroyere og 5 ubåter skadet.

* Høyesterettsdommer Thomas Bonnevie har sendt Justisdepartementet et skrive hvor han på grunnlag av Haagerkonvensjonen og Landkrigsreglementet påviser at da Qui-ling har dannet regjering mens landet er okkupert av en fremmed makt, kan denne regjering hverken faktisk eller rettslig ha noen annen myndighet enn den okkupasjonsmakten tillegger den, og så lenge krigen varer kan den ikke regnes som noen norsk statsregjering.

Bonnevie ble øyeblikkelig arresteret. —

* Inn til Trondheim er det tauet en krysser som ble torpedert utenfor kysten. En antar at det er «Prinz Eugen».

«Gneisenau» og «Scharnhorst» ligger i torpedøkk i Wilhelmshafen og Kiel og blir stadig bombet.

AKSJONEN den 17. februar til minne om våre fjerne lærds menn var overordentlig vellykket. Riktignok forsøkte nasistene å krytte den sammen med toårsdagen for den britiske aksjon i Jostedal fjorden, som imidlertid skjedde den 16. febr., men deres propaganda var misslykket.

Natten til den 17. var det malt svarte kors over de fleste tyske plakater, så det senere er gitt ordre om at disse skal vaskes ned.

Etter kl. 18 var gatene omtrent folketomme. Bare NS-medlemmer og tyskere var å se som fulgte naziordren om å fylle gater og forlystelsessteder. Kinoene hadde under 10% av vanlig spilleinntekt, teatrene og restaurantene var nesten tomme og trikkene kjørte gjennom byen med bare et par passasjerer.

Dagen ble ikke bare en hedring av dem som har ofret livet for vår sak, men den ble et bevis på at det norske folk er beredt til å lyster en parole i kamper.

* 20.2 ble domprost Fjellbu avsatt. Den 1. febr. skulle han ha høymesse i Domkirken. Dep. b. ordret ham vekk og overdro kirken til Blessing Dable som forrettet kl. 11 med nariflagg i kirken kor. — Domprosten ble kjentgjorde menighetsgudstjeneste til kl. 14. Etter ordre fra deppet ledret politiet denne med vold.

Samtliche biskoper sendte derfor 24/2 et skrive til dep. hvor de redegjør for de grove krenkelsene av kirkens rett. De sa seg fri fra sitt embete, men meddelte at de fortsatt kom til å fungere i sin åndelige gjerning. De ble suspendert og domprostene b. ordret til embetene. Alle nektet.

Prestene i Oslo og omegn har senere i skrive til dept sagt fra at de kun anerkjenner biskop Berggrav som sin overordnede.

* 25. febr. sendte Universitetet et skrive til minister Skancke, undertegnet av 70 professorer og 78 universitetslærere (alle unntatt erklærte nasister), hvori det i bestemte former og på bred basis protesterer mot loven om ungdomstjeneste og mot tvangsorganiseringen av ungdommens oppdragere.

* Britiske fallskjermtropper ble landsatt i Frarkrike natt til 28/2. Etterat de lokale tyske stridskrefter var overmannet og radiopilestasjonen sprengt i lufta, kjempet briterne seg igjennom til kysten og ble tatt ombord på lette britiske marinfartøyer.

AVANTGARDEN

DETTE EKSEMPLAR må leses av alle dine pålitelige kamerater!

19 mars 1942.

VÅREN 1942.

De følger de uker og måneder vil kanskje for det norske folk bli de mest vanskelige urder hele krigen. Det er meget som taler for at våren vil bringe en britisk-amerikansk offensiv mot fastlandet, og da kanskje mot de tyske tropper i vårt land. Den tyske presse viser tydelig at nasistene frykter denne utvikling.

Men også utviklingen i det fjerne østen gir en pekepinn. Hadde de allierte overført større troppeenheter og store deler av sitt materiell til denne front, ville aksjonens hensikt være oppådd. Dermed ville kampen mot nazi-Tyskland bli svekket, Sovjetunionen ville stå alene i kampen mot denne fiende. Men siden japanernes angrap begynte er ikke hjelpen til Sovjet av fly og annet materiell blitt mindre, hittil er alt levert som var avtalt på Moskvakonferansen. Samtidig kommer det amerikanske tropper til De britiske øyer, som sammen med de britiske og de andre allierte tropper får til opgave å skape en tofrontskrig mot Tyskland.

Og nettopp fordi man vet at krigen avgjøres i og med Tysklands nederlag, er det fronten i Det fjerne østen har vært så lite tilgode sett.

Resultatet av de voldsomme kamper som våren vil bringe, kan en vanskelig vite noe om. Men allikevel er den tyske militærmaskin overordentlig sterk. Men nasistenes resurser er bunnskrapt og enhver militær aksjon mot Tyskland vil svekke det og bringe seire et skritt nærmere.

Hviss kampene bluss r opp igjen her i Norden vil Sveriges stilling gå ty komme i brennpunktet. Allerede nå er det under sterkt press. Det uhemmete raseri som den nasistiske presse har gått løs på Göteborgs Handels- og Sjøfartstidning f. g. s. Liljenhøöks artikkel, skyltes ikke bare forslaget til f. ed i Nord, men at Liljenhøök også nevnte at det allerede forelå tyske folinger overfor Sverige for med dette land- mellomkomst å ordne den rimelige tilstand i Norge, folinger og forslag som ikke kunne tas alvorlig i Sverige. Dette nevner ikke de nasistiske avisene.

Men Sverige må straks velge, enten å gå aktivt inn for de lard som i virkeligheten også kjemper for det Svenske folks frihet, og det minste forlangende her er i fall: bolutt nøytrilitet i ordets strengeste militære forstand, eller å fortsette sin råværende linje som betyr at det i virkeligheten går inn for nasismen og dermed sitt eget folks undergang.

For det norske folk betyr tiden fremetter en ennå sterkere innsats enn hittil. Nasistene har forstått hva som kommer, og har med alle midler forsøkt å knekke den norske front. Det har ikke lyktes, vi står så sterkt sammensveiset som aldri før. Men vi må forstå ennå bedre at krigen ikke bare er en kamp mellom militære enheter, det er hele folk som fører kamp mot nasismen. Fronten går ethvert sted hvor en nordmann står fast overfor nasistens trussler, fronten går ethvert sted hvor en nordmann stiller seg aktivt i den kamp som gjelder hans egen og sitt folks framtid. Vi er alle soldater, vi er alle ved fronten, gamle og unge. Og likesom det i militære formasjoner er forræderi å urløste å gjøre sin plikt, er det også i vår hær forræderi ikke i enhver situasjon å stå fast.

Nasistene vil som før forsøke å plukke ut enkelte individer eller grupper av befolkningen og på denne måte prøve å knekke motstanden. De må gjøre det på denne måten fordi de ikke kan henrette eller kaste i fengsel et helt folk. Ikke fordi de rører moralske skruper mot det, men fordi de trenger folket til å arbeide for seg.

Like så litt som tidligere skal det lykkes å knekke motstanden. Vi må være forberedt på at også hjemmefronten fortsatt vil få sine fjerne, og vi skal ta tapene hvor tunge de enn blir.

Det dyrkbareste et menneske eier er ikke livet, men evnen til å leve det. Med våre ofre vil vi skape grunnlaget for livet framover.

ØSTFRONTEN

Det har ikke vært særlige forskyvninger i stillingen ved fronten de siste 2 uker. Russerne har enkelte steder fortsatt sin fremrykking, men nasistene holder framleis den kjede av hyer som danner støttil-larene i deres frontlinje, nemlig Staraja Rusa, Rsjev, Vjasma, Oel, Charkov, Dnjeprpetrovsk og Taganrog.

Nesten alle disse byer ligger i sive kampområdet og er i større eller mindre grad truet med fullstendig omringing av russerne. Kampene har den siste tid tatt til i heftighet, og det virker som om nasistene blir tvunget til å føre stadig sterkere styrker til de forreste frontlinjer for å hindre alvorlige russiske gjenombrudd. Nasistene har hatt store tap av mennesker og materiell den siste tid. Russerne meldte at i den første uken i mars var 443 nasifly skutt ned. Og hver dag kan en lese lange rekker av dødsannonser i de tyske aviser, nasistene er etterhvert måttet oppgi å hemmeligholde tapene, ialfall når det gjelder offiserer.

Ved Leningrad er stillingen stort sett uforandret. De russiske styrker som ligger utenfor byen og de som står sør for Ilmensjøen forsøker å møte, og der ved avskjære tyskerne mellom Schlüsselburg og Novgorod. Men ennå foreligger det bare ren lokal fusmgang. Russerne har i vinter lagt en provisorisk jernbane over isen på Ladoga, og fått regelmessige forsyninger.

STAFFORD CRIPPS

Cripps er ved siden av Churchill den mest populære mann i England. Under et møte forleden som behandlet samarbeidet mellom den engelske og russiske ungdom, hilste møtets leder, lord Wedgood Cripps med ordene: «Vi skal nå få den glede å lytte til Englands vordende premierminister!» Cripps uttalte bl.a. «at like viktig som samarbeid og vennskap med Sovjet er det at man ikke stirrer seg blind på våpenbrørens fremgang og henfaller til heltedyrkelse. Vår mål må være det samme som Sovjetsamveldets, men veien dit betinges av våre spesielle forutsetninger og tradisjoner. Vi må ikke bli ensidige, ikke bare samarbeide med Sovjet, men også med Amerika, Kina og alle undertrykte folk. Jeg ber dere ikke dempe deres entusiasme for Sovjet, men ber dere ha en overbevisende entusiasme som kan overbevise andre.»

General Burchs 16 armé, som ligger innesluttet ved Staraja Rusa, holder framleis stand, men ringen om den blir stadig mindre. Alle tyske forsøk på å komme til undsetning har vært mislykket.

Ved Smolensk er stillingen blitt en grad alvorligere for nasistene ved at russerne har erobret den viktige by Jukrov, 80 km S/Ø for Vjasma. Denne siste by er truet av russiske styrker fra nord og syd, og bare 60 km skiller de to russiske arméer fra hverandre. Ved Rsjev er kampene blusset opp igjen, og russerne melder om nye gjenombrudd i denne usedvanlige sterkt befestete stilling.

Orel er sterkt truet, og den russiske general har oppfordret nasistene i byen til å overgi seg.

På Krim har russerne rettet et av vinterkrigens mest voldsomme angrep mot de tyske stillinger, men nasistene holder stort sett stand.

Med unntagelse av den helt sydlige del, er det framleis full vinter på hele østfronten. Snelesning vil først begynne i slutten av måneden, og muligens bringe en kort stilstand i krigshandlingene. Russerne har imidlertid etter melding fra London henimot 1 mill. kavalerister i reserve som kan settes inn under disse forhold, hvor mekaniserte styrker har vanskelig for å ta seg fram.

SEND AVISEN VIDERE!

I en tale i Underhuset 4.3 sa Cripps bl.a.: «Russerne har gitt alle sine allierte et godt eksempel. La oss følge dette eksempel på total anstrengelse til seiren er vunnet. Jo mer krigssituasjonen ble for russerne, desto voldsommere slo de, og tilslutt vendte vinden seg. Legenden om Hitlers uovervinnelighet ble knust av Timosjenko ved Rostov og på Moskvafronten... Etter seiren skal vi sammen med våre allierte bygge opp i den verden på rettens og likhetens grunnvoll, som skal sikre verden en fredeligere og sunnere framtid.»

Ved samme anledning sa Eden at Stalins deklarasjon hvor han sørdret millim nasiregimet og det tyske folk ikke var uforenelig med engelsk politikk. Denne gikk ut på: 1. å hindre at Tyskland igjen kapta opp striden for å dominere de fredselskende folk. 2. å hindre at Tyskland gjennom økonomisk sammenheng blir et uøselig problem.

STATSBUDGETTET

Finansminister Eartmann ga i London 11-3 en redegjørelse for den norske regjeringens budsjett for første halvår 1942. De samlede utgifter beløper seg til 12,4 mill. pund, eller nesten 3 ganger så meget som samme termin ifjor.

Det økonomiske grunnlag for statens inntekter er handelsflåten, som ved lov er blitt rekvirert til bruk for regjeringen, og samlet i organisasjonen Nortraship. Staten har påtatt seg forliktelser til å erstatte tap som flåten lider, og skipene vil bli levert tilbake når krigen er over. Hittil er ca. 17 mill. pund eller 340 mill. kr. stilt til disposisjon gjennom Nortraship. Det er blitt oppfordret til den strengeste sparsomhet på grunn av det knappe budsjett, særlig da en må være forberedt på at Nortraships inntekter vil synke som følge av senkninger. Allikevel har det vært en jevn stigning i de fleste budsjettposter fordi administrasjonen er utvidet og på grunn av de militære tiltak som må gjøres for lardets gjenerobring og forberedelse til landet igjen er fritt. En betydelig økning skyldes de sosiale foranstaltninger, ikke bare til sjofolk og annet mannskap, men også til det stadig stigerde antall rodmenn som oppholder seg i Sverige, England og USA.

Hovedpostene på budsjettet er: Regjeringskontorene 42000 pund, Uterriksdep. 159000, Undervisningsdep. 63000, sosialdep. 226000, helsedep. 277000, finansdep. 925000.

Forsvarsdep. 9,4 mill. pund mot 2,8 mill. forrige termin.

* Flyminister Sinclair sa i Underhuset 4.3 at flyangrepene mot Tyskland ville bli forøket. Tross de slette værfordellene var antallet bomber over Tysland 50% flere i jan. febr. enn de samme måneder ifjor. Leveransene til Russland øker. De nye Hurricane og Spitfireplan er m.h.t. armering overlegen enhver tysk flytype. «Når Hitler begynner sin offensiv mot Russland vil vi ikke holde oss i ro, men rette harde slag mot tysk luftindustriens hovedcentra. Våre fly i Russland er i de beste hender og birar til å sikre russerne de es nåværende hærredomme langs hele fronten. Styrbombefly som er de tyske JU87 overlegne kommer nå fra Amerika, og en ny type bombeflytype med større aksjonsradius, hastighet og armring settes inn.»

I STORBRITANIA er det nå satt igang undersøkelser av alle offiserer på 45 år og eldre fra oberstløytnants rang og nedover for å bringe på det rene om de er istand til å klare de legemlige påkjenninger som en moderne krig er. Etter dette kan sjefene enten foreslå at vedkommende offiser 1) forbli i stillingen, 2) overføres til mindre effektive forband eller 3) avstediges. Det heter i armérådets instruksjon: Det fins et antall offiserer som på grunn av fremskreden alder, fysisk eller mental slapphet, mangel på initiativ og kraft eller manglende tilpassingsevne er ubrukelige. Det kan da bare være riktig mot dem selv og arméen at de erstattes av folk som kan fylle stillinger.

En lignende utterskriving kan ventes innen flyvåpnet. Duglighet, ikke ansiret blir det eneste avgjørende, og en mengde kommandogester ventes besatt med nye og friskere krefter.

Den engelske presse stiller seg meget anerkjennende til denne aksjon, men vil gå lenger opp i gradene hvor det ennå fins folk med «verdenskrigsmutalitet».

NASIPRESSENS hyklelske jammer viser best hvor effektivt det britiske angrep var mot industri i Frankrike som arbeider for tyskerne. Det var først og fremst de store Renaufabrikker som ble angrepet. Det var strålende menneskinn så treffsikkerheten var overordentlig stor. Angrepet varte i bare to timer, men store deler av fabrikkene ble lagt i ruiner og anlegget i det hele så skadet at det betyr et meget alvorlig avbrekk i tysk krigsindustri. At angrepene også krevet sivile ofre skyldes bl.a. at nasistene ikke varslet flyalarm. London gjør oppmerksom på at det er søgt fra for flere måneder siden at de franske bedrifter som arbeider for tyskerne vil bli boobtet. Den 9.3 meldtes om et nytt angrep mot fabrikkene ved Paris, denne gang ved Poissy, hvor det i likhet med Renaultfabrikkene produseres krigsmateriell for tyskerne. Også her ble det oppnådd store resultater. Samtidig ble kraftstasjonen i Lille og jernbaneanlegget i Abbevilles angrepet.

* N.S.-MEDISINERE danner ingen unntagelse fra sine partifeller når det gjelder korrupsjon. En ble tatt opp på Anatomisk Institutt 2 år for hans tur og samtlige N.S.-studenter i ventekøen mellom 1 og 2 avdeling, ialt 7, er kommet inn i 2. avdeling.

LÆRERNES OG FORELDRENE AKSJON

Av de 12000 lærere i folkeskolen og den høgre skolen som kommer inn under forordningen om Norges Lærersamband, har nå over 90% nektet å erkjenne medlemskap og nektet å ha noe med NSUF's ungdomstjeneste å gjøre. Framleis strømmer protestskrivene inn. Som kjent ble lærernes lønn for februar sperret og lærerne fikk frist til 1. mars med å ta tilbake sin utmeldelse. Hvis ikke var de å betrakte som oppsagt fra sine stillinger. I rundskriv av 7. mars meddelte kirkedepartementet at de lærere som til da ikke hadde erkjent sitt medlemskap ikke måtte få lønn utbetalt etter den tid. Dette skriv innebar altså at den sperrede februarlønn skulle utbetales, og likvis lønn fra 1—7 mars. I skriv av 10 mars annulleres dette, idet det heter at ingen lærere må utbetales lønn medmindre de skriftlig dokumenterer sitt medlemskap.

Fristen for innmeldelse i sambandet er nå ytterligere forlenget idet departementet har meddelt at lærerne «år de vil heve sin lønn» må erklære skriftlig at de står som medlemmer. Det later til å gå en smule rundt for nærsistere som søker å finne veier ut av det kaos de har skapt. Det finns imidlertid bare en eneste vei ut av det: Lærerne har tatt sitt standpunkt i overensstemmelse med sin samvittighet og på grunnlag av norsk lov og rett. Med andre ord: Kravet om tvungen medlemskap og kravet om samarbeid med NSUF må legges vekk.

For å øve press på lærerfronten er ca. 75 lærere utskrevet til arbeid i Statens veivesen etter forordning av 9-7 1941. Lærerne er sjølsagt klar over at dette fra NS's side er ment som straff i forbindelse med nektingen av medlemskap. Men da innkallelsen er skjedd i henhold til en forordning som gir hjemmel for innkallelse av «enhver arbeidsfør person» til uoppsettelig arbeid, og ikke gir uttrykk for noen forbindelse med nekting av med-

* En ny lov som skal sette press på embets- og tjenestemenn er på trappene. Av dens hovedinnhold tar vi med følgende:

Alle off. tjenestemenn kan avskjediges uten lønn og uten pensjon hvis de ikke går positivt inn for den politiske myndigheten. Frilønn og pensjon tilstås kun i særtilfelle. For embetsmenns og bøyere tjeneste-

lemskap, har lærerne møtt fram ifølge innkallelsen, og det ligger ikke i dette noen som helst særkjennelse av at det er straff. De utkalte skal sortere under veivesenet og ha lønn etter veivesenets tariff. Standpunktet til Norges Lærersamband er sjølsagt uforandret over hele linja.

Ved å benytte den midlertidige forordning av 9-7-41 ved utskrivningen har nærsistene selv på det groveste misbrukt denne. Forordningen er gitt for å sikre gjennomføringen av «samfunnsmessig særlig betydningsfulle og uoppsettelige» arbeider. Ved å bruke den i straffeøyemed har de selv sørget for å nedbryte respekten for denne og lignende forordninger.

Etterat forordningen om Norges Lærersamband forelå er det kommet en rekke forordninger av lignende art. De er møtt på samme måte. Advokatene er tvangsorganisert og har meldt fra at de ikke anerkjenner medlemskap. Leger, ingeniører og andre er rede til å gjøre det samme i det øyeblikk de rammes av slike forordninger. Alle de forskjellige forelag har nektet å erkjenne medlemskap i foreleggerforeningen, idet de henviser til at deres virksomhet er av slik beskaffenhet at de ikke kan motte de aktiviteter av politisk art uten å komme i den alvorligste samvittighetskonflikt.

Foreldreaksjonen mot loven om ungdomstjenesten har antatt veldige dimensjoner. Billss etter billss med protestskriv er kommet inn til departementet. Vi gjør en form for protestskriv som later til å være mest brukt:

«Herr minister Stang.

Jeg kan ikke tillate at mitt (mine) barn blir innkalt til tjeneste i NSUF da dette strider mot min samvittighet»

(Underskrift og adresse)

Framleis strømmer protestskrivene inn til Departementet for Arbeidsjeneste og Idrett.

menns vedkommende kan formuen helt eller delvis konfiskeres — og å opplyst pensjonsinnskudd — hvis de viser «følefiertlig eller statsfiertlig innstilling.

Når du får illegalt materiell, så prøv aldri å finne ut hvem som lager det eller hvem som har sendt dig det.

AVANTGARDEN

28. APRIL 1942

DEN NORSKE LÆRERSTANDS KAMP FOR LANDETS UNGDOM

Den første fase i kampen om skolen i Norge.

Da Nasjonal Samling 25. september 1940 av okkupasjonsmakten fikk overdratt en viss del av statsmakten i Norge, representerte partiet snautt 2 pct. av befolkningen. Tross dette identifiserte NS fra første dag av det norske folk med partiet NS. Den som var uenig i NS politiske ideer, var en fiende av det norske folk.

Av alle offentlige tjenestemenn, deriblant lærerne, ble det alt i desember 1940 krevd en erklæring, som inneholdt krav om aktiv medvirkning i en nasifisering av Norge.

Lærerne svarte med en erklæring, der de sa at de måtte være tro mot sitt kall og sin samvittighet og loyalt bøye seg for de krav som rettmessig ble stilt dem. De ga dermed uttrykk for at de bare bøyd seg for krav som stemte med lov gitt av lovlige norske myndigheter, eller som hadde sin rot i internasjonal rett etter Haagkonvensjonen. På dette grunnlag har de norske lærere holdt fast gjennom hele den tid NS har hatt makten i Norge, og på dette grunnlag står de fast og faller med det.

Alt meget snart kunngjorde NS at skolen måtte vinnes for de nye ideer, altså for Nasjonal Samlings ideologi. Utover vinteren 1940/41 søkte partiet på mange vis å vinne skolefolks øre for sin propaganda. Disse forsøk falt totalt gjennom, dels fordi lærerne følte avsky ved å bli belært av folk som i en hard tid hadde falt sine landsmenn i ryggen, men seivst vesentlig fordi lærerne var i bunn og grunn uenig i selve det syn på oppdragelse og opplæring som ble lagt fram.

I denne holdning hadde lærerne støtte ikke bare av praktisk talt hele den voksne befolkning. Det viste seg også at elevene i alle skolearter sluttet seg mannjamnt opp om samme standpunkt: Motstand mot nazismen. Dette standpunkt har de norske skoleelever holdt til denne dag, og det vil holde framover. Det vil tjene det unge Norge til uvisnelig heder at det nazistiske stormløp prelet totalt av mot ungdommens motstand.

NS som var irritert over skolens avvisende holdning begynte med terror og vold, særlig mot elever. Hird trengte inn på skolen mange steder

og elever ble slått ned og forulempet på forskjellig vis. I februar 1941 var det så ille at elevene mange steder holdt seg hjemme fra skolene. Myndighetene ble avtvunget et løfte om at hirden ikke måtte ta seg til rette i skolen, et løfte som bare delvis er blitt holdt. — Denne tid var i det hele en tung og vanskelig tid for skolen: Ytterst vanskelige lokaleforhold, undervisning til alle tider på dagen, vanskelige arbeidsvilkår på enhver måte. Det var bare p.g.a. en offervillig innsats fra lærere og elever at apparatet kunne holdes i gang. Forholdene ble ikke lettere ved den stadig tiltakende forvirring i skoleadministrasjonen, der erfarne folk ble byttet ut med nye krefter, hvis eneste kvalifikasjoner var medlemskap i NS. Mange lærere ble avskjediget eller arrestert og til dels etterfulgt av helt udugelige NS lærere. Angiveri, krangel og pinlige opptrinns fulgte automatisk med.

I september 1941 ble 3 høyere skoler i Oslo og 1 i Aker stengt, angivelig fordi elevene hadde demonstrert. Skolene ble holdt lukket i 7 uker, og for åpningen holdt rektor Jensen — som er skole-sjef og eneste NS rektor i byen — en programtale for overlærerne og rektorene ved Oslo skolene. Han erklærte at nå ville myndighetene ikke lenger nøyes med passiv lojalitet, de ville kreve aktiv medvirkning i en nazifisering av skolen. Det ble snart klart for lærerne at de i nær framtid ville bli stilt overfor krav som de ikke kunne godta. Lærerne samlet seg om å holde to skanser som aldri skulle oppgis: 1/ Lærerne vil ikke la seg tvinge til medlemskap i NS. 2/ Lærerne vil ikke i skolen drive propaganda for oppfatninger som de etter sin overbevisning ikke kan godta. — I slutten av året ble det på spredte steder av lokale instanser forsøkt å tvinge lærere til NS propaganda i skolen. Forsøkene strandet på et ubrytelig samhold mellom lærerne.

Annen fase.

1. februar 1942 ble Qvistling ministerpresident, 5. februar kom lov om Norges Lærersamband og lov om tvungen tjeneste i Nasjonal Samlings ungdomsfylking.

Den første lov bestemmer at alle lærere må stå